

# FI lausuntopyyntö VV

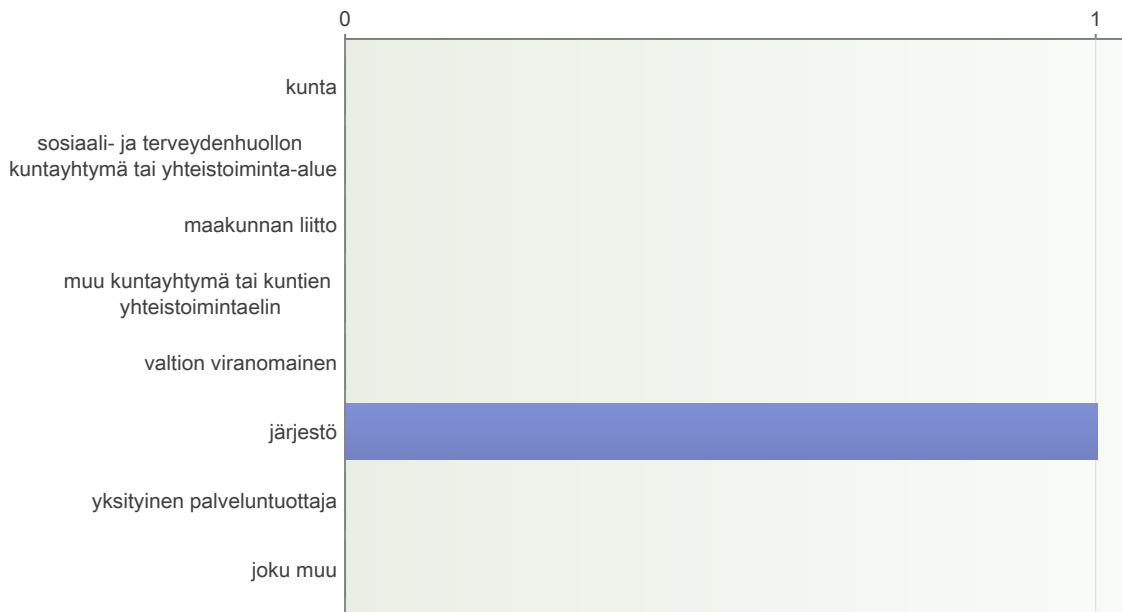
## 1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Suomen CP-liitto ry	Virpi Peltomaa	virpi.peltomaa@cp-liitto.fi	28.3.2017	Toiminnanjohtaja

## 2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1



## 3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1



#### 4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suomen CP-liitto ry on cp-vammaisten, mmc-vammaisten ja hydrokefaliavammaisten ihmisten ja heidän läheistensä oikeuksia valvoja valtakunnallinen järjestö, jonka toimintapiiriin kuuluu lähes 10 000 vammaista ihmistä. He kaikki ovat syntymästään tai varhaislapsuudestaan asti vammaisia. Toimintapiiriimme kuuluvilla vammaisilla ihmisillä on motorinen vamma, joka aiheuttaa eri asteisia toimintarajoitteita liikkumisessa. Motorisen vamman lisäksi osalla on liitännäisvammoja kuten hahmottamisen ongelmia ja aistivammoja, jotka vaikeuttava liikkumista. Liikkumisen vaikeudet vaihtelevat lievistä hyvin vaikeisiin. Suurin osa toimintapiiriimme kuuluvista ihmisistä liikkuu apuvälinein ja monet tarvitsevat toisen ihmisen apua liikkumisessa. Lisäksi osalla heistä on vaikea puhevamma, joka vaikeuttaa kommunikointia ja tiedonsaantia liikkumisessa. Suomen CP-liitto ry yhtyy Vammaisfoorumi ry:n lausuntoon ja siinä esitettyihin näkemyksiin. Lisäksi tuomme tässä lausunnossa esille CP-, mmc- ja hydrokefaliavammaisten ja erityisesti puhevammaisten henkilöiden asemaa suhteessa asiakkaan valinnanvapauteen sosiaali- ja terveydenhuollossa. Sosiaali- ja terveystalvelujen uudistamisella on mahdollista parantaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja ja parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta. Tavoitteiden toteutumisen arvioiminen on kuitenkin haastavaa.

Valinnanvapauden mahdollisuuksien lisääminen on tärkeä ja tervetullut uudistus. Valinnanvapaus tukee Suomea sitovan YK:n vammaissopimuksen mukaisia tavoitteita ja mahdollistaa vammaisille henkilöille laajemman itsemääräämisoikeuden ja vaikutusmahdollisuudet omassa elämässään. Palvelujen toimivuus ja valinnan mahdollisuudet ovat vammaisten henkilöiden kannalta erityisen tärkeitä, sillä monen vammaisen henkilön kohdalla kaikki elämän keskeiset ratkaisut ja mahdollisuudet ovat riippuvaisia palveluista.

CP-vammaisten ihmisten perusoikeuksien toteutumisen kannalta ensiarvoisen tärkeitä ovat yhteen sovitettut palvelukokonaisuudet. Sote-keskusten, maakunnan liikelaitoksen ja maakunnan erityistason tulisi tehdä saumatonta yhteistyötä keskenään ja eri palveluntuottajien kanssa.

Palveluketjujen toimimattomuus voi johtaa terveyden ja turvallisuuden vaarantumiseen.

Jos palvelukokonaisuudet eivät ole toimivia, asiakkaat joutuvat itse palvelukoordinaattorin rooliin, joka on vaikeasti vammaiselle asiakkaalle hyvin kuormittava tilanne. Valinnanvapausuudistus ei saa johtaa tämänkaltaisten ongelmien syntymiseen tai pahenemiseen.

Osa vammaisista henkilöistä tulee tarvitsemaan valinnanvapauden käyttämiseen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisen apua ja tukea sekä heille sopivia esteettömiä välineitä ja tapoja. Tämän tuen järjestäminen on keskeistä yhdenvertaisen valinnanvapauden toteutumiseksi. Muuten on uhkana, että juuri ne vammaiset henkilöt, joiden kohdalla itsemääräämisoikeus toteutuu heikosti, jäävät valinnanvapauden ulkopuolelle. CP-liitto korostaa valinnanvapaudessa erityisesti puhevammaisten asemaa ja tulkkauspalvelun käytettävyyttä. Vaikeasti puhevammaiset ihmiset ovat erityisessä syrjäytymisvaarassa suhteessa valinnanvapauden käyttämiseen.

CP-liitto katsoo, että valinnanvapauslakiesitys sisältää nykymuodossaan merkittäviä riskejä. Tästä syystä luonnoksen valmistelua tulisi jatkaa ja tarkentaa.

## 5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1



## 6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Jos vammaisten ihmisten valinnanmahdollisuudet toteutuvat yhdenvertaisesti ja laajasti, edistää uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia. Maakunnan asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetointi ovat lähtökohtaisesti tervetulleita ja kannatettavia uudistuksia, jotka voivat tarkoituksenmukaisella tavalla tukea vammaisen henkilön itsemääräämisoikeuden toteutumista.

Keskeinen valinnanvapauden toteutumista edistävä seikka on, että itse järjestelmä on yksikertainen ja selkeä. Luonnoksen mukaisessa järjestelmässä valinnan tekeminen sosiaali- ja terveystieteiden, suunhoidon yksikön ja liikelaitoksen osalta edellyttää asiakkaalta palvelujärjestelmän tuntemusta sekä moninaisten tietojärjestelmien hallintaa. Sähköisten tietojärjestelmäpalvelujen on oltava saavutettavia ja esteettömiä, jotta cp-vammaiset ihmiset voisivat niitä käyttää. Lisäksi asiakkailla tulee aina olla mahdollisuus asioida esimerkiksi puhelimitse tai käyttää paperilomaketta.

## 7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1



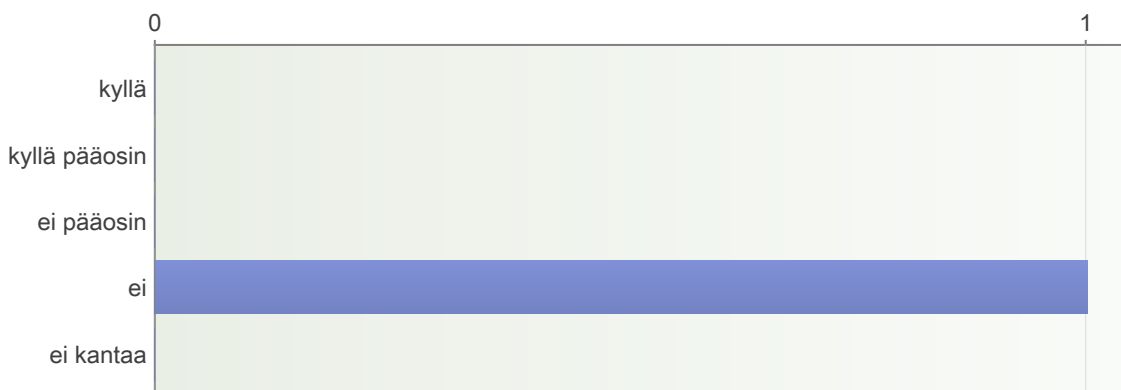
## 8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan valinnanmahdollisuuksiin liittyy useita epävarmuustekijöitä ja ne riippuvat merkittävästi maakunnan ja sote-keskusten ratkaisuista: missä palveluissa ja miten maksu- ja asiakaseteliä sekä henkilökohtaista budjettia käytetään ja mikä on asiakkaan tosiasiallinen asema palvelutarpeen arvion ja asiakassuunnitelman tekemisen yhteydessä. Sopivan palvelun valintaan vaikuttavat myös: asiakkaan kyky valinnan tekemiseen, mahdollisuudesta saada tietoa valinnan vaikutuksista ja eri mahdollisuuksista sekä mahdollisuudesta saada tarvittaessa apua ja tukea.

## 9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1



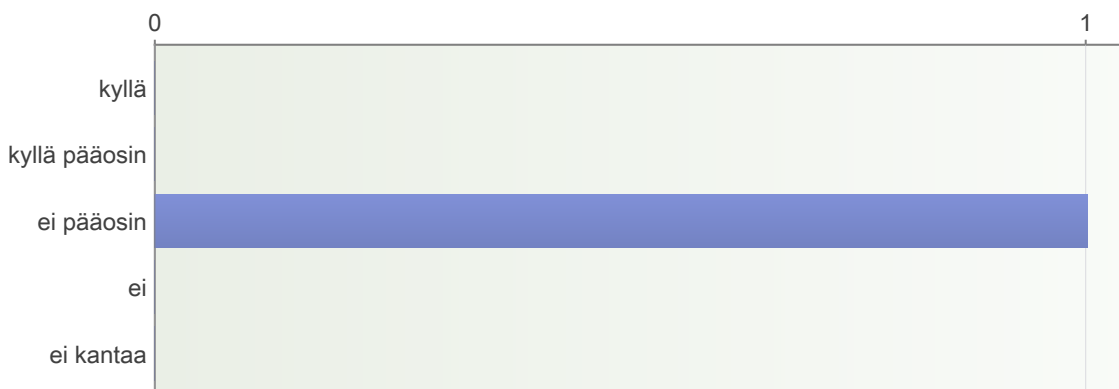
## 10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- CP-liitto näkee, että luonnoksen mukaisessa järjestelmässä on suuri riski sille, että yhteen sovitettavat palvelut eivät toimi. Tarvitaan selkeää ja yksinkertaisempaa palvelujärjestelmää ja selkeämpää vastuutahojen määrittelyä. Erilaisten toimijoiden suuri määrä ja kilpailutuksen seurauksena mahdollinen suuri vaihtuvuus lisäävät entisestään riskiä palvelujen toimimattomuudelle. Lisäksi tulee huomioida asiakas- ja palvelusuunnitelman merkitys yhteensovitetuissa palveluissa. Sähköisillä, sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisillä asiakasjärjestelmillä on keskeinen rooli yhteensovittamisessa.

## 11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1



## 12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vammaisten henkilöiden näkökulmasta on tärkeää turvata se, että perustason ja laajennetun perustason palvelut ovat YK:n vammaissopimuksen mukaisesti saavutettavia ja esteettömiä ja ne on toteutettu kaikille sopivan suunnittelun mukaisesti. Peruspalvelujen maksuissa on yhdenvertaisuuden toteutumiseksi huomioitava vammaispalvelujen luonne usein pitkäkestoisina tai pysyvinä palveluina.

## 13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1



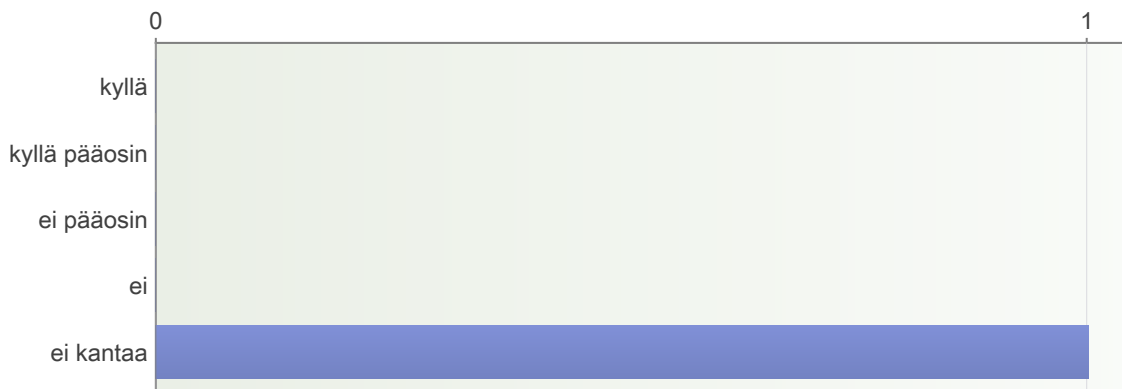
#### 14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikutusmahdollisuuksien kannalta olennaista on tiedonsaannin turvaaminen, maakunnalle asetettu velvoite kuulla vammaisia henkilöitä edustavia tahoja heitä koskevissa asioissa sekä vammaisneuvostojen rooli maakuntatason vaikuttamisessa.

#### 15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

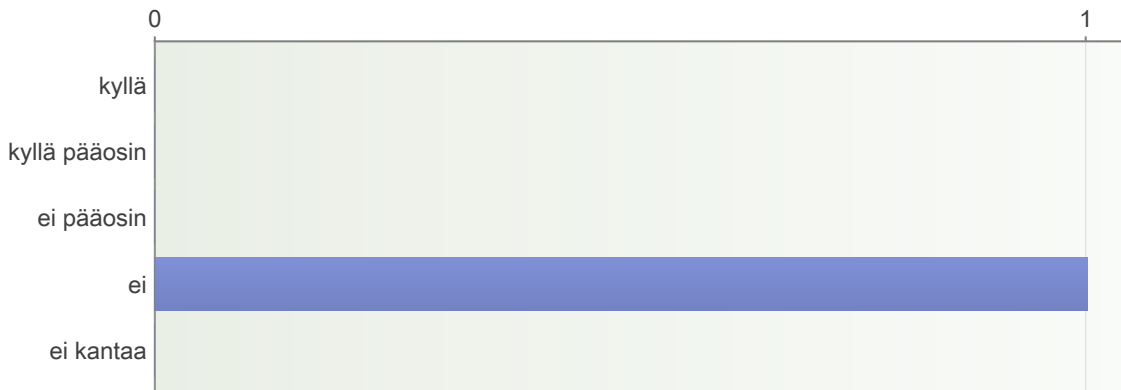


## 16. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiöittettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1



18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määrittellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

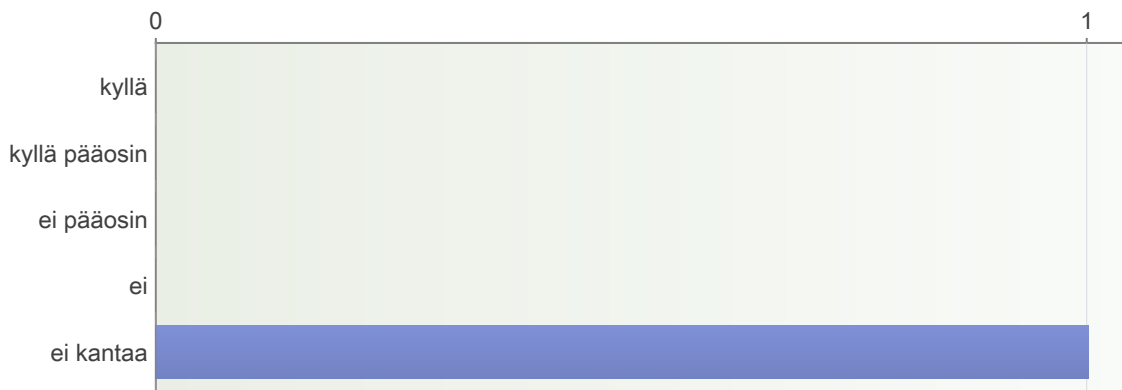
## 19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säännöksiä on syytä selkiyttää laajennetun perustason palveluiden osalta. Luonnoksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on mainittu sosiaalipalveluiden osalta sellaisia palveluita, joiden antaminen perustuu sosiaalihuoltolain mukaan palvelutarpeen arviointiin ja päätökseen. Luonnoksessa tulee selkiyttää, miten palvelutarpeen arvio toteutetaan. Asiakkaalla on laajennetun perustason palveluita annettaessa oltava aina oikeus kokonaisvaltaiseen palvelutarpeen arviointiin, elämäntilanteen edellyttämässä laajuudessa.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

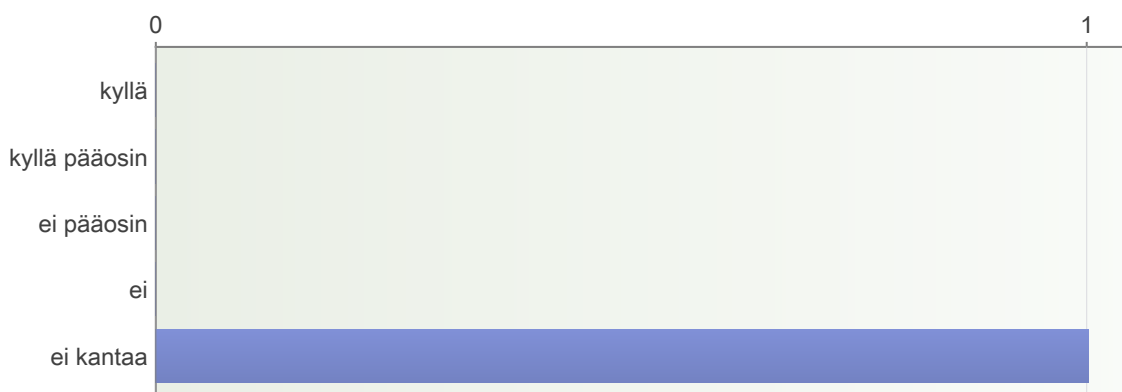


21. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1



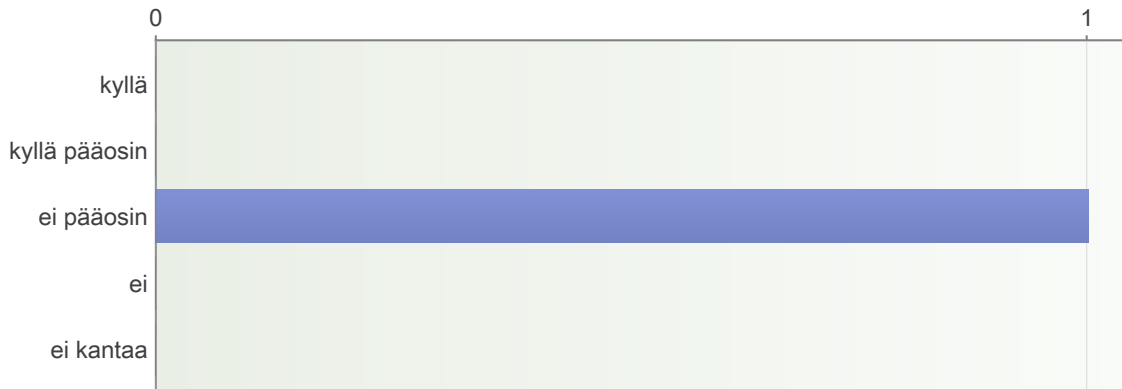


### 23. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

### 24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1



### 25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vammaisten ihmisten kohdalla valinnanvapauden toteutuminen edellyttää, että tarjolla on riittävästi saavutettavia ja esteettömiä vaihtoehtoja. Vammaisten ihmisten kohdalla esimerkiksi kuljetuspalvelun rajoitettu saatavuus voi muodostaa tosiasiallisen esteen valinnanvapauden toteutumiselle.

Valinnanvapauden toteuttaminen tulee edellyttämään huomattavaa panostusta palveluohjaukseen, koordinaatioon ja asiakkaiden tukemiseen. Vammaisten henkilöiden ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien asiakasryhmien kannalta ammatillisesti ja tehokkaasti toteutetulla palveluohjauksella tulisi uudessa järjestelmässä olemaan erittäin merkittävä rooli.

### 26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1



## 27. Vapaamuotoiset huomiot.

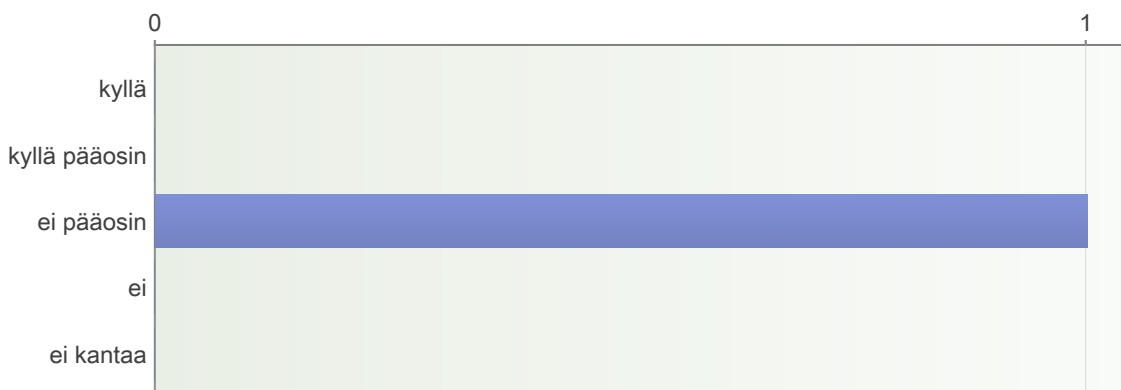
Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnos lähtee siitä, että asiakkaat pääosin kykenevät perustellusti valitsemaan palvelunsa ja hallitsemaan palvelukokonaisuuttaan. Mitä monimutkaisemmaksi järjestelmä muotoutuu, sitä enemmän on panostettava sen käyttäjien tukemiseen. Mikäli asiakkaiden voimavarat eivät ole riittävät tai valinnanvapauden käyttämiselle tarjottu tuki ei ole riittävää ja oikeanlaatuista, eivät asetetut tavoitteet toteudu.

Vammaisten ihmisten kannalta tärkeää on, että koko järjestelmä ja siihen liittyvät kommunikaatiokeinot ja -välineet ovat saavutettavia ja esteettömiä. Erityisesti puhevammaisten henkilöiden asema tulee huomioida ja tulkkaukspalvelujen käytettävyys turvata.

## 28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



## 29. Vapaamuotoiset huomiot.

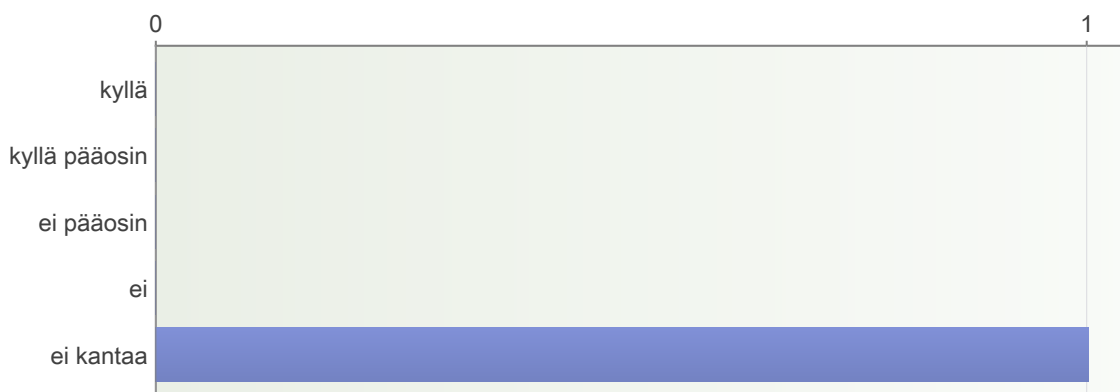
Vastaajien määrä: 1

- Vammaisten ihmisten kohdalla valinnanvapauden toteutuminen edellyttää, että tarjolla on riittävästi saavutettavia ja esteettömiä vaihtoehtoja palveluiksi. Mikäli palvelut eivät ole saavutettavia ja kaikille sopivia, jää vammaisten ihmisten valinnanvapaus muita suppeammaksi. Vammaisten ihmisten kohdalla myös esimerkiksi kuljetuspalvelun rajoitettu saatavuus voi muodostaa tosiasiallisen esteen valinnanvapauden toteutumiselle.

Keskeistä asiakasseteliä koskevassa sääntelyssä on asiakkaan näkökulmasta se, että sen arvo riittää siihen palveluun tai palvelukokonaisuuteen, jota seteli koskee

## 30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

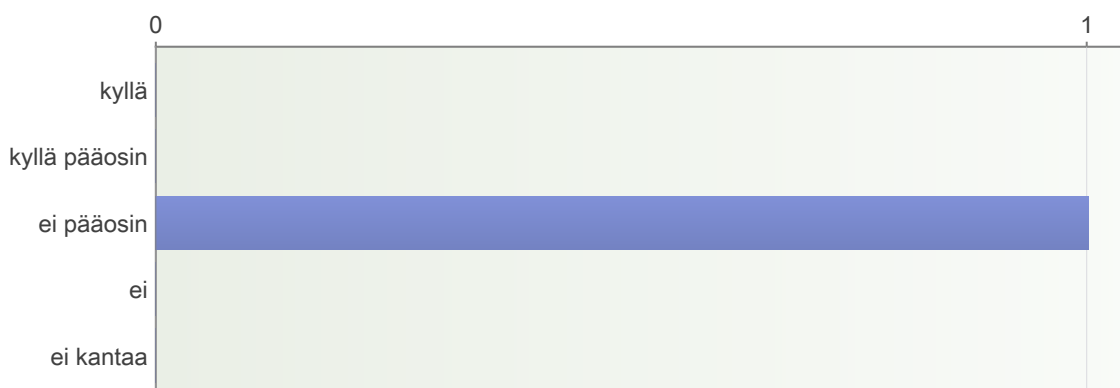


## 31. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

## 32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1



### 33. Vapaamuotoiset huomiot.

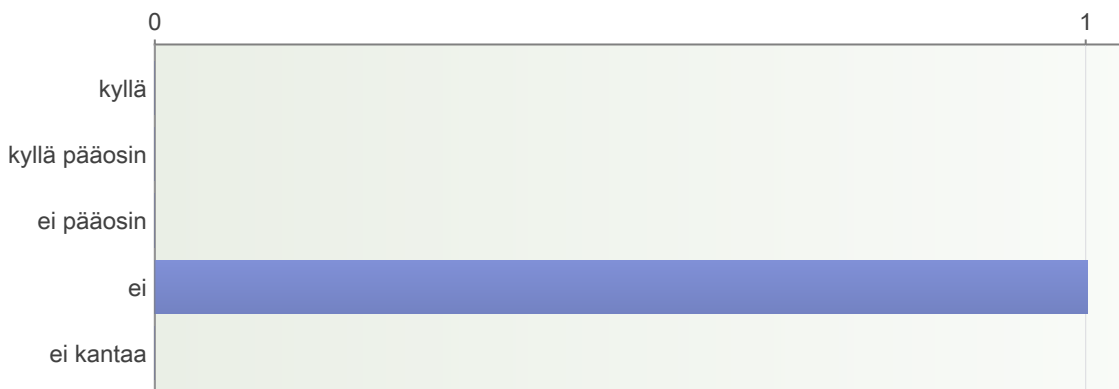
Vastaajien määrä: 1

- Erityisesti vammaisten henkilöiden näkökulmasta valinnanvapauden toteutuminen tulisi tavalla tai toisella turvata tarkemmin säännösin. Kyseessä on pieni ja haavoittuvainen asiakasryhmä, jolla on haasteita saada äänensä kuuluviin ja jonka vaikutusmahdollisuudet tulevissa maakunnissa ovat heikot. Tarkemmat säännökset voisivat sijoittaa asiakasseteliä ja henkilökohtaista budjettia koskevaan sääntelyyn, jotka ovat todennäköisimpiä vammaisten ihmisten palvelujen valinnanvapauden toteuttamiskeinoja.

Vammaisten ihmisten kohdalla myös peruspalvelujen aito esteettömyys ja saavutettavuus tukisi valinnanvapauden yhdenvertaista toteutumista. Tämä ei tällä hetkellä toteudu.

### 34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1



### 35. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

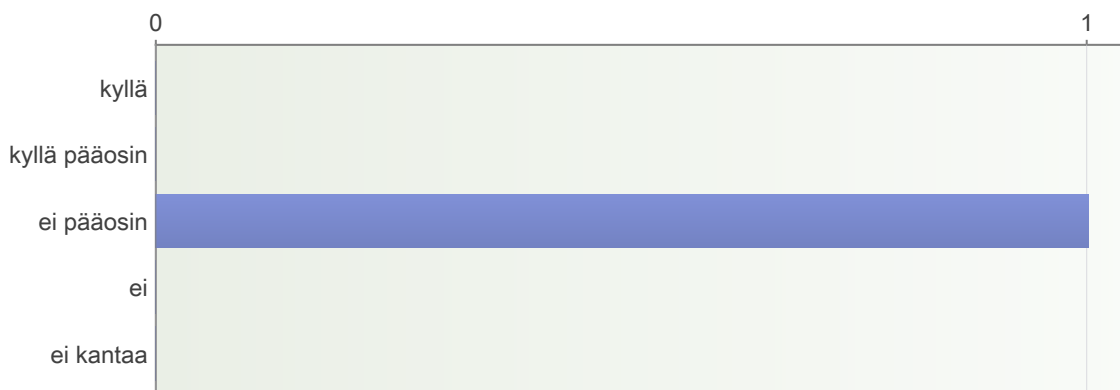
- Suomen CP-liitto kannattaa henkilökohtaista budjetointia valinnanvapauden lisäämiseksi. Henkilökohtainen budjetointi lisää vammaisten ihmisten valinnanvapautta ja itsemääräämisoikeuden toteutumista, jos tarjolla on riittävästi saavutettavia vaihtoehtoja ja jos budjetin käyttäjä voi tosiasiasa tehdä merkityksellisiä valintoja. Valinnanvapauden lisääntyminen edellyttää myös, että henkilökohtaisen budjetin mahdollisuus on riittävän laajan asiakaskunnan saavutettavissa. Osalla asiakkaista henkilökohtaisen budjetin käyttö edellyttää, että tarjolla on riittävää ammatillista ohjausta ja tukea.

Lakiluonnoksen henkilökohtaista budjettia koskeva sääntely vaatii vielä täsmentämistä. Olisi suotavaa hyödyntää erilaisten kokeilun tuloksia henkilökohtaisen budjetin käytöstä ennen lain voimaantuloa.

### 36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



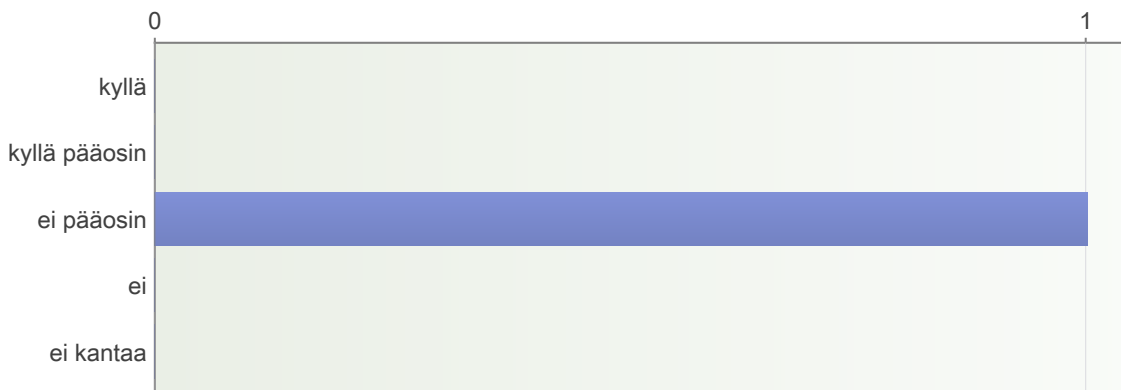
### 37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suomen CP-liitto kannattaa tuettua päätöksentekoa, mutta lakiluonnokseen tarvitaan tarkennuksia. Tuetun päätöksenteon sääntelyä on tarpeen tarkentaa siten, että rajanveto viranomaistehtäviin on selkeä, esim. sosiaalihuollon asiakaslain 5 §. Päätöksentekijän asiakkaalle antaman selvityksen pitää perustua viranomaisen antamiin tietoihin, minkä tulisi selkeästi ilmetä säädöksestä. Tuetulla päätöksenteolla ei myöskään ole tarkoitus korvata sosiaalihuoltolain mukaisen omatyöntekijän tehtäviä. Lisäksi olisi hyvä pohtia itsemääräämisoikeuden näkökulmasta toimintatapoja niissä tilanteissa, joissa päätöksenteon tukijana toimii läheinen henkilö tai omainen.

### 38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



### 39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Hyväksymismenettelyissä tulisi mainittujen asioiden lisäksi huomioida asiakkaiden osallisuus. Maakunnan sopimusmenettelyn vastuulle jää pitkälti, miten palveluketjut ja yhteensovitettut, asiakaskohtaiset palvelukokonaisuuden toimivat, ja millaista palveluohjausta ja tukea asiakkaat tosiasiasa saavat.

### 40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



#### 41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sopimusmenettelyjä koskevasta sääntelystä puuttuu asiakasnäkökulma.

Luonnoksen 36 §:ssä säädetään seikoista, joista maakunnan on vähintään sovittava suoran valinnan palvelun tuottajan kanssa. Maakunnan solmiman sopimuksen sisällöllä ja onnistuneisuudella on olennainen merkitys asiakkaan aseman kannalta. Sopimusmenettely muistuttaa monin tavoin julkisen hankinnan perusteella tehtävää hankintasopimusta. Ilmoitukseen perustuvat sopimusmenettelyt tulevat pitkälti korvaamaan hankintalakiin perustuvat hankintamenettelyt palvelujen järjestämisen tapana.

Lakiluonnoksen mukaan maakunta asettaisi hyväksymismenettelyssä suoran valinnan palvelujen tuottajalle palvelun laatua, voimavaroja ja saatavuutta, palveluketjuja ja palvelujen yhteensovittamista koskevia ehtoja, jotka palvelun tuottajan olisi täytettävä. Kyseiset maakunnan asettamat ehdot tulisivat monitoimijaisessa ja -kerroksisessa ympäristössä muodostumaan erittäin tärkeiksi asiakkaan aseman kannalta.

Maakunnalle tulisi tästä syystä säätää nimenomainen velvollisuus käyttäjien huomioimiseen ehtojen asettamisessa. Sääntelyssä voitaisiin ottaa mallia tuoreen hankintalain 108 §:n sääntelystä, koska tilanne on monin tavoin verrannollinen julkisen hankinnan tarjousmenettelyn ehtojen asettamiseen. Hankintalain 108 § velvoittaa palvelujen järjestäjän ottamaan huomioon palvelujen laatuun, jatkuvuuteen, esteettömyyteen, kohtuuhintaisuuteen, saatavuuteen ja kattavuuteen, eri käyttäjäryhmien erityistarpeisiin, käyttäjien osallistumiseen ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen sekä innovointiin liittyvät tekijät. Pitkäkestoisia hoito- ja asiakassuhteita koskevassa sopimuksessa hankintayksikön tulee määrittää sopimusten kesto ja muut ehdot siten, että sopimuksista ei muodostu kohtuuttomia tai epätarkoituksenmukaisia seurauksia palvelun käyttäjille.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



43. Vapaamuotoiset huomiot.

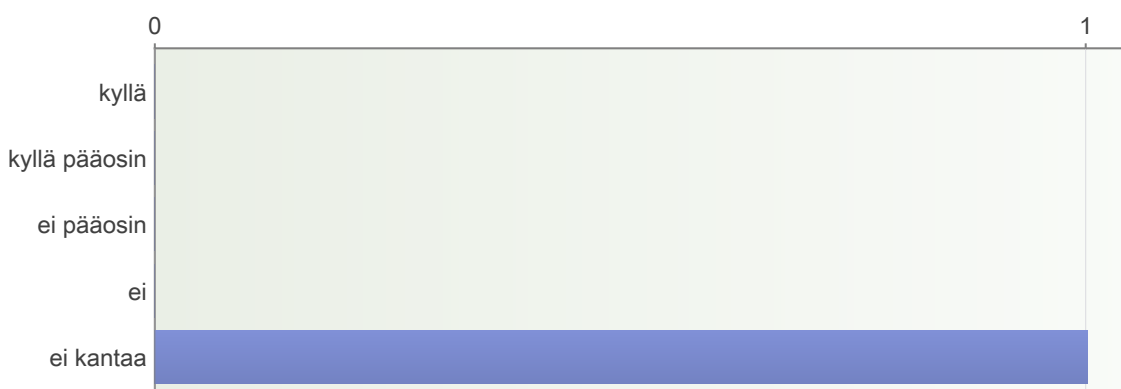
Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen tuottajalla tulee olla velvollisuus tuottaa palveluja esteettömästi ja saavutettavasti sekä tiedottaa niistä saavutettavasti. Palvelun tuottajilla tulee olla myös riittävä tieto ja taito palvella vammaisia ihmisiä, jotta yhdenvertaisuus muuhun väestöön nähden toteutuu.  
Syntymästään ja varhaislapsuudestaan neurologisista syistä liikuntavammaisilla ihmisillä ei ole samanlaisia mahdollisuuksia valita edullisia vuokra-asuntoja kuin muilla ihmisillä. Tarvitaan esteetöntä, kohtuuhintaista asutokantaa ja asumisympäristöjä. Palveluasumista tarvitsevien ihmisten mahdollisuudet vaikuttaa asuntonsa valintaan ovat hyvin pienet. Kun palvelut ja asunto on sidottu yhteen ja palveluasuminen kilpailutetaan, niin käytännössä vammaisilla ihmisillä ei ole mahdollisuutta vaikuttaa asuntonsa valintaan.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1



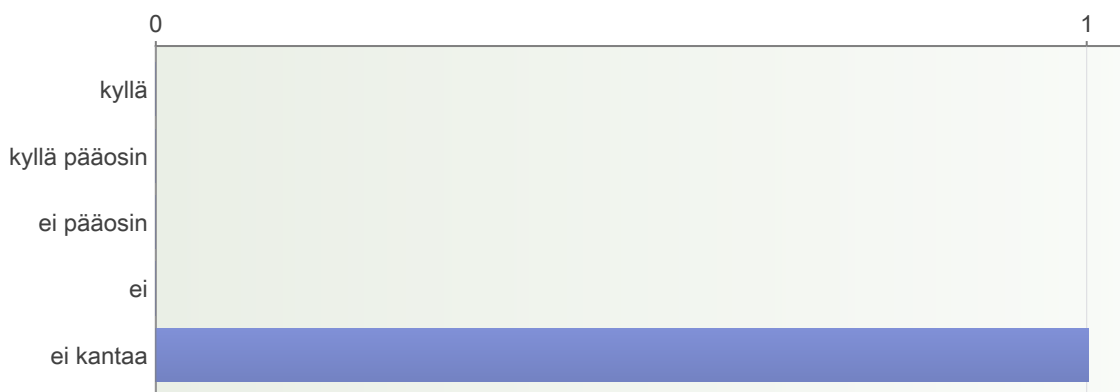


#### 45. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

#### 46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

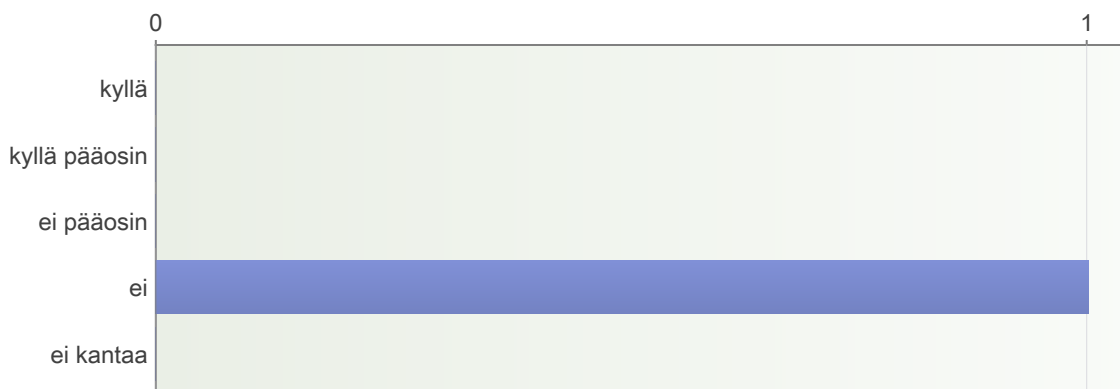


#### 47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

#### 48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1



#### 49. Vapaamuotoiset huomiot.

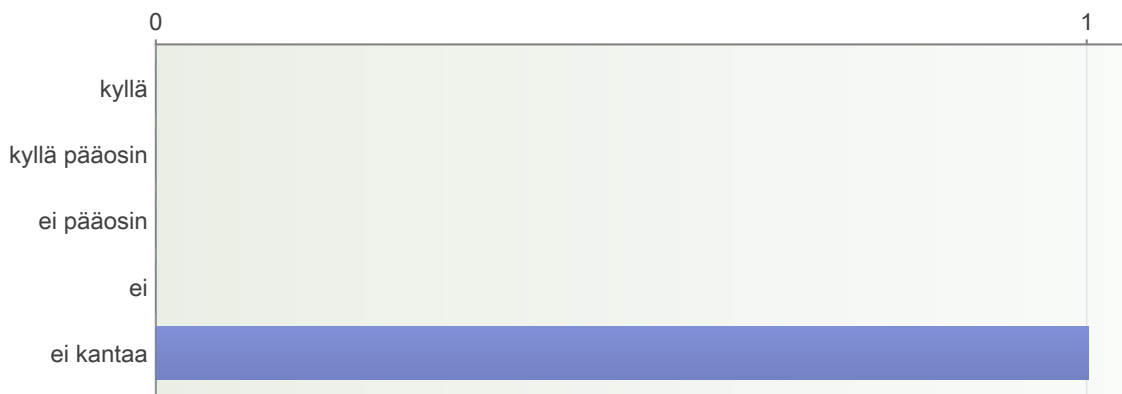
Vastaajien määrä: 1

- Suomen CP-liitto katsoo, että lain voimaantuloa tulisi lykätä ja porrastaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Meneillään olevien valinnanvapauskokeilujen tuloksia tulisi hyödyntää jatkovalmistelussa. Maakuntien liikelaitosten toteuttamille yhtiöittämisille tulee antaa aikaa siten, että myös maakuntien yhtiöt voivat muiden joukossa osallistua reiluun kilpailuun markkinoilla.

Asiakasturvallisuuden ja katkeamattomien palvelujen takaamiseksi palveluketjujen toimivuus ja yhteensovitetun palvelukokonaisuuksien toimivuus tulee varmistaa. Maakuntien ohjauksella ja sen tekemillä sopimuksilla palvelun tuottajien kanssa on onnistumisessa keskeinen merkitys. Näiden valmisteluun tulee varata riittävästi aikaa ja resursseja.

#### 50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1



#### 51. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

#### 52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1



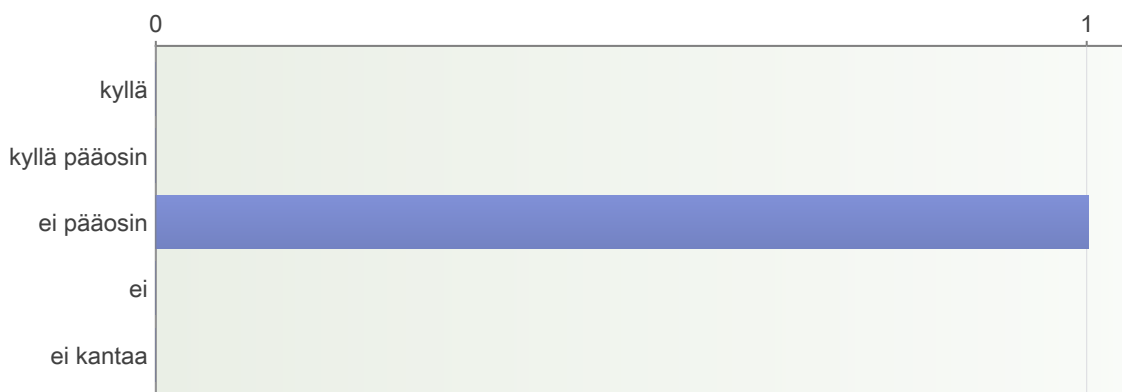
### 53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Erityisryhmien palveluiden markkinoiden voi ennakoida syntyvän lähinnä tiivisti asutulle alueelle, jossa on kysyntää. Epäselvää on, syntyykö toimivaa kilpailua koskevien niille asiakkaille, joilla on laaja-alaisia ja monialaisia tarpeita.

### 54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1



55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

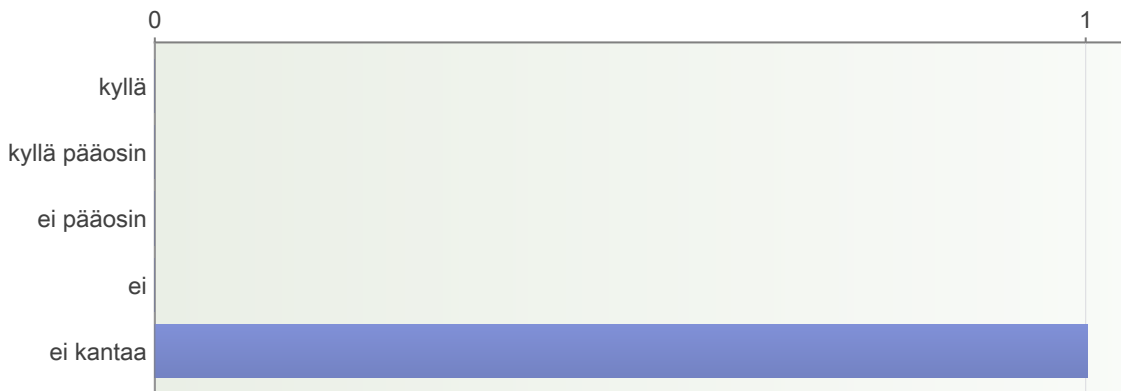
- Lakiluonnoksen mukainen kokonaisuus antaisi pienille toimijoille teoreettiset edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla toimimiseen, mutta käytännössä markkinaolosuhteet suosisivat suuria toimijoita. Sote-keskukset olisivat todennäköisesti suurten toimijoiden hallussa.

57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Ei vastauksia.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1



59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1



### 61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maassamme on meneillään valinnanvapauskokeiluja, joiden tulokset tulisi hyödyntää vaikutusarvioinnissa.

### 62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Ei vastauksia.

### 63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Perustason ja erityistason palveluiden tulee olla siten saavutettavia ja esteettömiä, että myös vammaiset henkilöt pystyvät käyttämään niitä yhdenvertaisesti muun väestön kanssa. Palveluiden ja järjestelmien suunnittelun tulee perustua YK:n vammaissopimuksen mukaisesti kaikille sopivan suunnittelun periaatteille. Tiedottamisessa ja asiointissa tulisi käyttää monimuotoisia ja esteettömiä tiedotuskanavia sekä yhteydenpito- ja tunnistautumistapoja. Verkkopalveluiden suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava joulukuussa 2016 hyväksytty verkkopalvelujen ja mobiilisovellusten saavutettavuutta koskeva direktiivi.

### 64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.